

၁၉၉၅ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် စာပေဂျာနယ်မှ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများ လေ့လာချက်

စန်းနီသန်း^၁

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာစာပေနယ်ပယ် စကားပြေကဏ္ဍတွင်ပါဝင်သော စာပေဂျာနယ် (အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၆၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၉၅) မှ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ အလေ့လာခံမှာ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါး(၇)ပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။ စာပေဝေဖန်ရေးသည် စာပေနှင့်လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အရေးကြီးသည်ကို တင်ပြလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သည်။ သုတေသနပြဿနာနှင့် သုတေသနမေးခွန်းမှာ စာပေဂျာနယ်(အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၆၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၉၅)မှ ဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးများမှ စာပေဝေဖန်ရေးတို့သည် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုရှိပါသလား ဖြစ်သည်။ ထိုသုတေသနပြဿနာကို အဖြေရှာရာတွင် ခိုင်လုံသော အထောက်အထား၊ နည်းသီအိုရီများဖြင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသောကြောင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြ မှု သုတေသနအမျိုးအစား ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ဝေဖန်ရေးဆိုင်ရာနည်းများဖြစ်သော DIV နည်း၊ AIE နည်း၊ VRN နည်း၊ လူမှုရေးအခြေပြ ဝေဖန်ရေးနည်း၊ Contextual ဝေဖန်ရေးနည်း၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိအခြေခံ ဝေဖန်ရေးနည်း၊ အတွင်းဝေဖန်ရေးနည်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနည်း၊ ခြုံယူဆင်ခြင်နည်း၊ အချက်အလက်တို့ကို စုဆောင်းထုတ်ယူသောနည်းကို အသုံးပြုထားသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ဝေဖန်ရေးသည်စာပေတွင် အရေးကြီးသော အခန်းတစ်ရပ်မှ ပါဝင်နေသည်ကို သိမြင်လာစေပါသည်။ ထို့ပြင်ဝေဖန်ရေးကို လေ့လာလိုသူတို့အတွက် အကျိုးရှိစေ သော စာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ။ DIV နည်း၊ AIE နည်း၊ VRNနည်း၊ လူမှုရေးအခြေပြ ဝေဖန်ရေးနည်း၊ Contextual ဝေဖန်ရေးနည်း၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိအခြေခံဝေဖန်ရေးနည်း၊ အတွင်း ဝေဖန်ရေးနည်း၊

၁။ နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် (၁၉၉၅)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် စာပေဂျာနယ်၊ အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၆)တွင် ဖော်ပြထားသော ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများကို လေ့လာထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဝေဖန်ရေး ဟူသည် အကောင်းအဆိုးကို ကြောင်းကျိုးယုတ္တိသာဓကများဖြင့် တင်ပြပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ စာပေဂျာနယ်တွင်ပါဝင်သော ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများမှ စာပေဝေဖန်ရေးပြုလုပ်ထားသည်ကို ဖော်ထုတ် တင်ပြလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၁၉၉၅)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် စာပေဂျာနယ်၊ အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၆)တွင် ဖော်ပြထား သော ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများတွင် ပါဝင်သော ဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးများမှ စာပေဝေဖန်ရေးသည် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် ကျမှုရှိပါသလား”ဟူသော သုတေသနပြဿနာ ပေါ်ထွက်လာပါသည်။ ထို့နောက် စာတမ်းပြုစုသူသည် “စာပေဂျာနယ်တွင်ပါဝင်သော ဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးများမှ စာပေဝေဖန်ရေးသည် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှု ရှိပါသည်” ဟူသော သုတေသနအဆိုကြမ်းကို ထုတ်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ (၁၉၉၅)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် စာပေဂျာနယ်၊ အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၆)တွင် ဖော်ပြထားသော ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါး များတွင် ပါဝင်သော စာပေဝေဖန်ရေးသည် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုရှိပါသလား” ဟူသော သုတေသနမေးခွန်းကို သိရှိလိုသောကြောင့် လေ့လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

^၁ မြန်မာစာပေ၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်

(၁၉၉၅)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် စာပေဂျာနယ်၊ အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၆)တွင် ကဗျာ၊ ဝတ္ထု၊ စကားပိုင်း၊ ဝေဖန်စာနှင့် စာပေဆောင်းပါးများပါရှိသည်။ ထိုအထဲမှ ဝေဖန်ရေးသဘော ပါဝင်သော စာပေဆောင်းပါး(၈)ပုဒ်ကို စာတမ်းပြုစုခဲ့ပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် စာပေဝေဖန်ရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အရေးကြီးပုံကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် အခန်း(၅) ခန်းပါဝင်သည်။ အခန်း(၁)တွင် ဝေဖန်ရေးဝေါဟာရ၊ သဘောသဘာဝကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ အခန်း(၂)တွင် စာပေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်၊ အခန်း(၃)တွင် နည်းနာ၊ အခန်း(၄)တွင် လေ့လာတွေ့ရှိချက် နှင့် အခန်း(၅)တွင် ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်တို့ကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

၁။ ၁။ ဝေဖန်ရေးဝေါဟာရ သဘောသဘာဝနှင့် သမိုင်းအကျဉ်း

ဝေဖန်ရေး၏ သဘောသဘာဝနှင့်ပတ်သက်၍ လေ့လာတင်ပြပါမည်။ ဝေဖန်ရေးကို ပညာရှင် အသီးသီးက အမျိုးမျိုးဖွင့်ဆိုထားကြသည်။ မြန်မာအဘိဓာန်တွင် စာပေဟူသော ဝေါဟာရကို အကြောင်းအရာ၊ အဖြစ်အပျက်၊ အတွေးအခေါ်တို့ကို ရသမြောက်အောင်၊ သုတပွားအောင် ရေးဖွဲ့ထား သည့်စာ (မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၁၈၊ စာ ၉၂) ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ဝေဖန်ဟူသော ဝေါဟာရကို “အကောင်း အဆိုးကို သုံးသပ်စိစစ်သည်။ စီမံခန့်ခွဲသည်။ ခွဲဝေပေးသည်” (မြန်မာစာ အဖွဲ့၊ ၂၀၁၈၊ စာ ၃၄၇) ဟူ၍ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ထို့ကြောင့် စာပေဝေဖန်ရေးဟူသည် အကြောင်းအရာ၊ အဖြစ်အပျက်၊ အတွေး အခေါ်တို့ကို အကောင်းအဆိုး သုံးသပ်ခွဲဝေပေးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဝေဖန်ရေးကို အင်္ဂလိပ်ဝေါဟာရဖြင့် Criticismဟု ခေါ်သည်။ Criticism ဟူသော ဝေါဟာရ သည် (၁၇)ရာစုနှစ်ကတည်းက ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး လက်တင်ဘာသာစကား criticမှ ဆင်းသက်လာသည်။ Cambridge Dictionary တွင် Criticismဟူသောဝေါဟာရကို တစ်စုံတစ်ခု (သို့မဟုတ်) တစ်စုံတစ်ဦး (အထူးသဖြင့် စာအုပ်၊ ရုပ်ရှင် စသည်ဖြင့်)၏ ကောင်းခြင်း၊ ဆိုးခြင်း အရည်အသွေးကို အကဲဖြတ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အတွေးအမြင်ပေးခြင်း လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ([https:// dictionary. cambridge.org](https://dictionary.cambridge.org)) ဟု ဖွင့်ဆို ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဝေဖန်ရေးသည် စာပေ၊ အနုပညာတို့ကို အကဲဖြတ် ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

စာပေဝေဖန်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍လည်း မြန်မာစာပေပညာရှင်အသီးသီးက အမျိုးမျိုး ဖွင့်ဆို ခဲ့ကြပါသည်။ ဇော်ဇော်အောင်ဖတ်စာ စာအုပ်တွင် “ဝေဖန်ဟူသော စကား၏မူလအဓိပ္ပာယ်ကိုက အကောင်းအဆိုး အကျိုးအပြစ် ခွဲခြားပြခြင်းဟူသော သဘောပါဝင်ပြီဖြစ်ကြောင်း သတိပြုသင့်သည်။ အကဲဖြတ်သည်ဟုလည်း နားလည်အပ်ပါသည်။ ထိုသို့ ကောင်း/ညံ့ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းပါမှ “ဝေဖန်ရေး” အရာမြောက်သည်ဟု နားလည်အပ်ပါသည်။” (ဇော်ဇော်အောင်၊ ၂၀၁၄၊ စာ ၃၁)ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားသည်။

ဆရာဒဂုန်တာရာကမူ စာပေဝေဖန်ရေးစာအုပ်တွင် “ဝေဖန်ရေးကား ပညာဆန်ရမည်။ ဝေဖန် သူက နှစ်စပ်ပြည့်ဝသော ပညာအရည်အချင်းရှိရမည်။ သို့မှသာ စာတစ်ပုဒ်၏ အကျိုးသက် ရောက်ပုံကို သိရှိနိုင်ပေသည်။”(တာရာ၊ ဒဂုန်၊ ၂၀၁၅) ဟုတင်ပြထားသည်။

ဆရာမြသန်းတင့်ကမူ စာပေဝေဖန်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ “စာရေးဆရာတစ်ယောက်သည် ကိုယ့်ကိုကိုယ် ဝေဖန်ရေးလုပ်ရမည်။ စာဖတ်ပရိသတ်၏ ဝေဖန်ရေးကို ကြိုဆိုရပါသည်။ စာရေးသူ တစ်ယောက်သည် ဝေဖန်ရေးကိုမခံနိုင်လျှင် ဖုန်တက်နေလိမ့်မည်။ ပုပ်စော်နံနေလိမ့်မည်။” (မြသန်း

တင့်၊ ၁၉၈၆၊ စာ ၁၁၃)ဟု တင်ပြခဲ့သည်။ ဆရာဇေယျကမူ စာပေဝေဖန်ရေး၏သဘောနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး၏ အရေးကြီးပုံနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာ့မျက်ပွင့်စာမလေ့တွင် “ဝေဖန်မှုသည် သူတစ်ပါးအား နှိပ်ကွပ်မှုမဟုတ်၊ အပျင်းပြေရေးသားပြောဆိုမှုမဟုတ်၊ သမားဂုဏ်ပြမှုမဟုတ်၊ လူတတ်လူလည် လုပ်မှုမဟုတ်၊ လက်တည့်စမ်းမှုမဟုတ်၊ လူမှုကိစ္စဟူသမျှတို့တွင် အရေးတကဉ်း အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်လေသည်။”(ဇေယျ၊ စာ ၇၇-၇၈)ဟုတင်ပြထားသည်။

ထို့နောက် စာပေဝေဖန်ရေး၏သဘောကို

စာပေဝေဖန်ရေးသည် စာပေလက်ရာများကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၊ စိစစ်ခြင်း၊ သရုပ်ဖော်ခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ စာပေဝေဖန်ရေးသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် အတွေးအခေါ် အမြင်ဖြစ်ပြီး ဝေဖန်သည့်အခါ သက်သေအထောက်အထား၊ ဆက်နွှယ်သော အကြောင်းအရာ၊ ပုံသဏ္ဌာန်၊ သမိုင်း ကြောင်းနောက်ခံနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေတို့ကို အခြေခံပြီး ဝေဖန်ရမည်။ ယင်းသည် အပြုသဘောဆောင်သည့်ဘက် (သို့မဟုတ်) အပြု သဘောမဆောင်သည့်ဘက် တစ်ဖက်ဖက်သို့ ယိမ်းကြပြီး စာပေပညာရှင်တို့၏ စာပေအရေးအသားအပေါ်လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ ([https:// medium .com/@catriley/ the-role-of-criticism-in-writing](https://medium.com/@catriley/the-role-of-criticism-in-writing))

ဟုဖွင့်ဆိုထားသည်။ ထို့ကြောင့် စာပေပညာရှင်တို့၏ စာပေအရေးအသားကို ကောင်းသည်၊ ဆိုးသည် ဝေဖန်ရာတွင် သက်သေအကြောင်းအရာ၊ နောက်ခံအခြေအနေတို့ဖြင့် ကြောင်းကျိုးယုတ္တိရှိရှိ ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် စာပေဝေဖန်ရေးဟူသည် အကောင်းအဆိုးအကျိုးအပြစ်ကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ သုံးသပ်တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကြောင်းကျိုးယုတ္တိလည်း ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ဘက်မလိုက်သော ဆုံးဖြတ် နိုင်မှုရှိရမည်။ ကောင်းလျှင် ကောင်းသည့်အကြောင်း၊ မကောင်းလျှင် မကောင်းသည့် အကြောင်းကို ထုတ်ဖော် တင်ပြနိုင်ရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဝေဖန်သူသည် အသိပညာဗဟုသုတ နှစ်စပ်ပြည့်ဝနေရမည် ဖြစ်သည်။ စာပေအနုပညာကို ခံစားတတ်သူဖြစ်ပြီး စာဖတ်ပရိသတ် လက်ခံနိုင်အောင် တင်ပြနိုင်ရမည် ဖြစ်သည်။ စာပေဝေဖန်ရေးတွင် အဓိကအရေးကြီးသည်မှာ နည်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ နည်းစနစ် ကျသော စာပေဝေဖန်ရေး ဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် စာပေဝေဖန်ရေးကို အင်းဝခေတ်ကတည်းကပင် ဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်သည်။ အင်းဝခေတ် ရှင်မဟာသီလဝံသနှင့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရစသည့် စာဆိုတော်ကြီးများ၏ စာပေ လက်ရာများမှစ၍ မြန်မာစာပေကျမ်းများကို ဝေဖန်မှုများ ပြုလုပ်နေကြသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် စာဆို ရွှေတိုက်စိုးဦးတိုး ရေးသားသော တောင်ငူမင်းစာတော် ဆွတ်ပျံ့ဖွယ်အောင်ချီ ရတုပိုဒ်စုံအဖြေ၊ ပိဋကတ်တော်အုပ် မိုင်းကိုင်းမြို့စား ဦးယံရေးသားသော ဓမ္မရာသီ ပျို့အဖြေစာတမ်းများမှာ ဝေဖန်ရေး စာပေများ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ပြင် လက်ဝဲနော်ရထာ လျှောက်ထုံး၊ သမန္တစက္ခုဒီပနီ၊ စွယ်စုံကျော်ထင် ကျမ်း စသောကျမ်းတို့တွင် ပါဝင်သောအခန်းများမှာ ဝေဖန်စာများဖြစ်ကြသည်။ ပျို့နိဒါန်း၊ ပျို့နိဂုံးနှင့် ကုန်းဘောင်ခေတ်အစောပိုင်းကာလတွင် ပေါ်ပေါက်သော ရကန်စာပေများတွင်လည်း ဝေဖန်ရေး သဘောတရားများကို တွေ့ရသည်။

စစ်ပြီးစခေတ်တွင် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု၊ လွတ်လပ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ဝေဖန်ရေး ဟူ သော စကားလုံးသည် ပို၍အသက်ဝင်လာခဲ့သည်။ (၁၉၄၆)ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဒဂုန်တာရာသည် တာရာမဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေ၍ စာပေဝေဖန်ရေးကို ကိုယ်တိုင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဝေဖန် ရေး စာပေသည် ပို၍ထွန်းကားလာခဲ့သည်။ (၁၉၆၂)ခုနှစ်တွင် ဝေဖန်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော စာတမ်း များကို ထည့်သွင်းရေးသားလာခဲ့ကြသည်။ အမျိုးသားစာပေညီလာခံကြီးတွင် ဒဂုန်တာရာက ဆိုရှယ်လစ် သရုပ် ဖော်စာပေ၊ မင်းအောင်က တောင်သူလယ်သမားနှင့် စာပေ၊ ဇော်ဂျီက ရသစာပေ၏ ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် ပြဿနာ၊ တက်တိုးက ဝတ္ထုအရေးအသားပြဿနာ၊ ဒေါင်းနွယ်ဆွေက ကဗျာအရေးအသား ပြဿနာ၊ ဦးသန်းထွတ်က စာပေဝေဖန်မှုအတတ်ပညာ စာတမ်းများကို တင်သွင်းကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ စာပေ ဝေဖန်ရေးကို ဆောင်ရွက်လာခဲ့ရာ ယနေ့ခေတ်တွင်မူ မြန်မာစာပေဝေဖန်ရေး လုပ်ငန်းသည် ပို၍ ကျယ်ပြန့်လာခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ဇော်ဇော်အောင်၊ မင်းခက်ရဲ၊ ပါမောက္ခဦးတင်ရွှေ၊ ဟိန်းလတ်တို့၏ စာပေဝေဖန်ရေးနှင့်ပတ်သက်သော စာအုပ်များ ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေထားသည်။

စာပေဝေဖန်ရေးသည် စာပေတိုးတက်ရေး၊ အသစ်ဖွင့်ပွင့်ရေးအတွက် ဝေဖန်ကြသည်ဖြစ်ရာ ကောင်းမြတ်သော စာပေဓမ္မတရားများပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်အဆက်ဆက် ပြုလုပ်ခဲ့ကြ သော စာပေဝေဖန်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို စာပေတိုးတက်ရေး မျှော်မှန်းလျက် ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၂။ စာပေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်

ဤစာတမ်းသည် (၁၉၉၅)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် စာပေဂျာနယ်၊ အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၆)တွင် ဖော်ပြထားသော ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများကို လေ့လာထားသည်။ ထို့ကြောင့် စာတမ်းပြုစုသူသည် ဝေဖန်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်စာတမ်းများကို လေ့လာခဲ့ပါသည်။ မြန်မာစာအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသော မြန်မာစာအဘိဓာန်မှလည်း စာပေဝေဖန်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဖွင့်ဆိုချက်တို့ကို ဖတ်ရှုလေ့လာ ခဲ့သည်။ အွန်လိုင်းမှလည်း ဝေဖန်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည်တို့ကို ရှာဖွေလေ့လာခဲ့ပါသည်။ Cambridge Dictionaryတို့တွင် ဝေဖန်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့ဖွင့်ဆိုထားသည်ကို လေ့လာဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။ ထို့အခါ ဝေဖန်ရေးဟူသည် စာပေ၊ အနုပညာတို့၏ အကောင်းအဆိုးကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်ကို သိရှိခဲ့ရပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာစာပေပညာရှင်များ ရေးသားထားသော စာအုပ်များကိုလည်း ဖတ်ရှုခဲ့သည်။ ဒဂုန်တာရာ၏ စာပေဝေဖန်ရေးစာအုပ်ကိုလည်း ဖတ်ရှုခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်မှ စာပေဝေဖန်ရေးသည် စာပေတိုးတက်ရေးအတွက် ကောင်းမြတ်သောစာပေဓမ္မတရား ဖြစ်သည်ဟူသော ကောက်ချက်ကိုချ နိုင်ရန် အကျိုးပြုခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် စာပေဝေဖန်ရေး၏ သဘောသဘာဝကို ရှင်းလင်းတင်ပြရာတွင် အကျိုးပြုခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် စာပေဝေဖန်ရေးစာတမ်းများကိုလည်း လေ့လာဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။ ထိုစာအုပ်မှ စာပေ ဝေဖန်ရေး၏ သဘောသဘာဝနှင့် သမိုင်းစဉ်ကိုသိရှိကာ စာတမ်းရေးသားရာတွင် အထောက်အကူပြု ခဲ့သည်။

ဇော်ဇော်အောင်၏ ဇော်ဇော်အောင်ဖတ်စာ စာအုပ်ကိုလည်းဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် စာပေဝေဖန်ရေးသည် စာပေတစ်ရပ်၏ အကောင်းအဆိုးကို ကြောင်းကျိုးယုတ္တိသာဓကများဖြင့် ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာလေ့လာခြင်း ဖြစ်သည်ကိုသိရှိခဲ့ရာ စာပေဝေဖန်ရေး သဘောသဘာဝကို ရေးသားရာတွင် အကျိုးကျေးဇူး ရရှိခဲ့သည်။ ထို့ပြင် စာပေဝေဖန်ရေး နည်းသီအိုရီများကိုလည်း လေ့လာတင်ပြထားရာ နည်း သီအိုရီ သတ်မှတ်ရာတွင် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိခဲ့ပါသည်။

စာပေဂျာနယ်တွင် ကဗျာကဏ္ဍ၊ မှတ်မှတ်ရရ စကားဝိုင်းကဏ္ဍ၊ ဝတ္ထုကဏ္ဍ၊ တို့ပြန်ချက် ကဏ္ဍ၊ ဝေဖန်စာကဏ္ဍနှင့် စာပေဆောင်းပါးများကဏ္ဍဟူ၍ ပါဝင်သည်။ ထိုအထဲမှ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါး သဘော သက်ဝင်နေသော ဆောင်းပါး(၈)ပုဒ်ကို စာတမ်းပြုစု ရေးသားခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဖတ်ရှုလေ့လာထားသော စာအုပ်များသည် စာတမ်း ပြုစုရာတွင် များစွာအထောက်အကူပြုခဲ့သည်။ စာတမ်းပြုစုရေးသားရာတွင် အကြောင်းအရာကို ရွေးချယ်နိုင်သည်သာမက စာပေဝေဖန်ရေး၏သဘော၊ စာပေဝေဖန်ရေး၏ အရေးပါပုံတို့ကို သိရှိ လာရပါ သည်။ ထို့ပြင် စာပေဝေဖန်ရေးကို လေ့လာရာတွင် နည်းသီအိုရီများ လိုအပ်ပုံနှင့် လေ့လာရမည့် နည်းသီအိုရီများကို သိရှိလာရသည်။ ဤသည်သာမက စာပေဝေဖန်ရေးသည် စာပေတိုးတက်ရေး၊ အသစ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဝေဖန်ကြသည်ဖြစ်ရာ ကောင်းမြတ်သော စာပေဓမ္မတရားများဖြစ်သည်ကို သတ်မှတ်ပေးနိုင်သောကြောင့် အထောက်အကူ အကျိုးကျေးဇူးများစွာ ရရှိရပါသည်။

၃၊ ၃။ နည်းနာ

စာပေဂျာနယ်တွင် ဆောင်းပါး (၂၂)ပုဒ်ပါဝင်သည်။ ထိုအထဲတွင် ဝေဖန်ရေးသဘော သက်ဝင် သည့် ဆောင်းပါး(၇)ပုဒ်ကို လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။ စာတမ်းပြုစုရာတွင် အသုံးပြုမည့် နည်းနာတို့နှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာတင်ပြပါမည်။

၃၊ ၁။ ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာ

စာပေဂျာနယ်များမှ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများကို လေ့လာရာတွင် အသုံးပြုမည့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ နည်းနာကို လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။ စာပေတစ်ရပ်၏ အကောင်းအဆိုးကို ကြောင်းကျိုးယုတ္တိ သာဓကတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားလေ့လာရာတွင် ပြုလုပ်ရမည်မှာ ဝေဖန်ရေးအစဉ်(Critical Process) ဖြစ်သည်။ ဇော်ဇော်အောင် ဖတ်စာစာအုပ်တွင် ဝေဖန်ရေးအစဉ်တို့ကို ဖော်ပြထား သည်။ ဤသည်မှာ

D - DESCRIPTION

ဖော်ပြ

I - INTERPRETATION

ဖွင့်ဆို

V - VERDICT

တန်ဖိုးဖြတ် (ဇော်ဇော်အောင်၊ ၂၀၀၄၊ စာ၃၄)

ဟူ၍ DIV အစဉ်ကို တင်ပြသွားသည်။ ဝေဖန်ရေးလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် အချက်အလက် အကြောင်းအရာတို့ကို ဦးစွာဖော်ပြရမည်။ ထို့နောက် အချက်အလက် အကြောင်းအရာတို့ကို ဖွင့်ဆို ရှင်းလင်းပေးရပါမည်။

ထို့နောက် ဝေဖန်ရေးအစဉ်တွင် ဒုတိယပုံစံဖြစ်သော AIEပုံစံကို ဖော်ပြထားသည်။ ဤသည် မှာ

A - ANALYSIS

စိစစ်

I - INTERPRETATION

ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်း

E - EVALUATION

တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း (ဇော်ဇော်အောင်၊ ၂၀၀၄၊ စာ ၃၄)

ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ဒုတိယပုံစံသည် ပထမပုံစံနှင့် သဘောချင်းတူညီသည်။ ပထမအဆင့်သည် အကြောင်းအရာကို စိစစ်အကဲဖြတ်ရမည်ဖြစ်ပြီး မရှင်းလင်းသော၊ အကြောင်းအရာအချက် အလက်များပါဝင်နေလျှင် ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် နောက်ဆုံးအဆင့်တွင် တန်ဖိုးဖြတ်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။

တတိယပုံစံဖြစ်သော VRNပုံစံကို ဖော်ပြထားသည်။ ဤသည်မှာ

V - VERDICT တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း

R - REASON အကြောင်းပြ

N - NORM စံသတ်မှတ် (ဇော်ဇော်အောင်၊ ၂၀၀၄၊ စာ ၃၅)

ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ဤအစဉ်တွင် ဝေဖန်မည့်အကြောင်းအရာကို ကောင်းသည်၊ ဆိုးသည်ကို ပထမဦးစွာ တန်ဖိုးဖြတ်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဘယ်ကြောင့် ကောင်းရခြင်း၊ ဆိုးရခြင်းကို အကြောင်းပြချက်ပေး ရမည်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းပြရာတွင် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်မှုများ၊ နှိုင်းယှဉ်မှုများ၊ အခြားသောအတွေးအခေါ်များဖြင့် ကြောင်းကျိုးယုတ္တိရှိရှိ ပြုလုပ်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်တွင်မှာ ကောင်းလျှင် ကောင်းခြင်း၏စံကို သတ်မှတ်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။

ဤပုံစံသုံးခုတို့မှာ ဝေဖန်ရေးပြုလုပ်ရာတွင် မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ရမည့် ဝေဖန်ရေးအစဉ် (CRITICAL PROCESS) များပင်ဖြစ်သည်။

ဇော်ဇော်အောင်ဖတ်စာ စာအုပ်တွင် ဝေဖန်ရေးနည်း(၇)မျိုးကို ဖော်ပြထားသည်။ ဤ သည်တို့မှာ

(၁) ပုံသေစည်းမျဉ်းချဝေဖန်ရေး (CRITICISM BY RULES)

(၂) အင်ပရက်ရှင်ဝေဖန်ရေး (IMPRESSIONIST CRITICISM)

(၃) ရည်ရွယ်ချက်အဓိကဝေဖန်ရေး (INTENTIONALIST CRITICISM)

(၄) အတွင်ဝေဖန်ရေး/ ဝေဖန်ရေးသစ် (THE NEW CRITICISM)

(၅) CONTEXTUAL ဝေဖန်ရေး

(၆) မာ့(ကစ) ဝါဒ (MARXIST)

(၇) ပုံသဏ္ဌာန်ဝါဒ (FORMALISM)

တို့ဖြစ်သည်။

(၄) အတွင်းဝေဖန်ရေး၊ ဝေဖန်ရေးသစ် (THE NEW CRITICISM)

အတွင်းဝေဖန်ရေး၊ ဝေဖန်ရေးသစ်သည် အနုပညာ၏ ပင်ကိုယ်ထည်ကို အရှိအတိုင်းကြည့်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပင်ကိုယ်ထည်/ WORK OF ART ITSELF ဟုဆိုသောကြောင့် ပြင်ပအရာများကို ပစ်ပယ် သည်။ (ဇော်ဇော်အောင်၊ ၂၀၀၄)

(၅) အဆက်အစပ်ပြုဝေဖန်ရေး (CONTEXTUAL CRITICISM)

အဆက်အစပ်ပြုဝေဖန်ရေးသည် အနုပညာတစ်ရပ်၏ သမိုင်းရေးဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊ စိတ်နေ သဘောသဘာဝဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသော အခြေအရံအသိုင်းအဝိုင်း အခြေအနေ အားလုံးကို လေ့လာသုံးသပ် ဖော်ပြသော ဝေဖန်ရေးအမျိုးအစားဖြစ်သည်။ (ဇော်ဇော်အောင်၊ ၂၀၀၄)

စာပေဝေဖန်ရေး စာတမ်းများ(ပထမတွဲ)တွင်လည်း ဝေဖန်ရေးနည်း(၆)မျိုးကို ဖော်ပြထား ပါသည်။

(၁) အတ္ထုပ္ပတ္တိအခြေခံဝေဖန်နည်း (BIOGRAPHICAL CRITICISM)

(၂) အနက်ဖွင့် အကဲဖြတ်နည်း (CRITICISM OF INTERPRETATION AND EVALUATION)

(၃) ရိုးရာအခြေခံဝေဖန်နည်း (FOLK CRITICISM)

(၄) စိတ်ပညာအခြေခံဝေဖန်ရေး (PSYCHOLOGICAL CRITICISM)

(၅) နိမိတ်ပုံအခြေခံဝေဖန်ရေး (IMAGERY CRITICISM)

(၆) လူမှုရေးအခြေခံပညာဝေဖန်ရေး (SOCIOLOGICAL CRITICISM) (တက်တိုး၊ ၁၉၈၆)

တို့ဖြစ်သည်။

(၁) အတ္ထုပ္ပတ္တိအခြေခံဝေဖန်ရေး (BIOGRAPHICAL CRITICISM)

အတ္ထုပ္ပတ္တိအခြေခံဝေဖန်ရေးသည် စာဆို၏ဘဝဖြစ်စဉ်၊ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး၊ စရိုက်တို့ကို လေ့လာလျှင် ထိုစာဆို၏စာသည် အနက်ပေါ်သည်ဆိုသော သဘောသည် အတ္ထုပ္ပတ္တိအခြေခံ ဝေဖန်နည်း၏ အခြေခံသဘောပင် ဖြစ်သည် (တက်တိုး၊ ၁၉၈၆၊ စာ ၈၄) ဟုဖွင့်ဆိုထားသည်။

(၆) လူမှုရေးပညာအခြေခံဝေဖန်နည်း (Sociological Criticism)

လူမှုရေးပညာအခြေခံဝေဖန်ရေးနည်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ရေးစာပေစာတမ်းများ(ပထမတွဲ) တွင် ရှင်းလင်းပြထားသည်မှာ ၂၀ရာစုခေတ်ဦးတွင် ဖတ်ရှုသူတို့သည် ကဗျာထက် စကားပြေဘက် ကို ပို၍ အာရုံပြုလာကြသည်။ ဤသည်မှာ မြန်မာစကားပြေများ အသုံးများလာခြင်း၊ မြန်မာကာလပေါ် ဝတ္ထုများ ကို လက်ခံလာခြင်း၊ စာပုံနှိပ်စက်များကို အသုံးပြု၍ မြန်မာစာအုပ်၊ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းတို့ ထုတ်ဝေ ခြင်းဟူသော လူမှုရေးအခြေအနေတို့ကြောင့် ပြောင်းလဲလာသည်ဟု ရေးသားထားသည်။

ဤစာတမ်းတွင် ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးတို့ကို လေ့လာရာတွင် အသုံးပြုမည့် နည်းသီအိုရီ တို့ကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ အလေ့လာခံဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးတို့ကို DIV၊ AIE နည်းနှင့် VRNနည်း တို့ကို အသုံးပြုကာ စိစစ်ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ စာပေပုံသဏ္ဌာန်တစ်ခု (သို့မဟုတ်) အကြောင်းအရာ တစ်ရပ်ကို တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းပါသော ဆောင်းပါးတို့ကို ရွေးချယ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆောင်းပါး(၇)ပုဒ်ကို ရွေးချယ်

လေ့လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဆောင်းပါးခုနစ်ပုဒ်သည် မည်သို့သောနည်းသီအိုရီကို အခြေပြုဝေဖန်ထားသည်ကို ဖော်ပြပါနည်း။ သီအိုရီတို့ကို အသုံးပြုကာ ချဉ်းကပ်လေ့လာထားပါသည်။

၃.၂။ သုတေသနနည်းနာ

ဤစာတမ်းကို သုတေသနပြုလေ့လာရာတွင် ပညာရပ်နည်းနာကိုသာမက သုတေသနနည်းနာကိုလည်း အသုံးပြုထားပါသည်။ အလေ့လာခံဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးများကို လေ့လာရာတွင် ခြုံယူဆင်ခြင်နည်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသောနည်းကို အသုံးပြုထားပါသည်။ ဝေဖန်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော သဘောတရားများ၊ နည်းသီအိုရီများကို ရှာဖွေရာတွင် အချက်အလက်များကို စုဆောင်းထုတ်ယူသော နည်းသီအိုရီကို အသုံးပြုထားပါသည်။ ထို့ပြင် အယူအဆတစ်ရပ်ကို ခိုင်လုံသောအထောက်အထား၊ နည်းသီအိုရီများကို အသုံးပြုကာရှင်းလင်းဖော်ပြထားသောကြောင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြမှု သုတေသနအမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာတမ်းကို လေ့လာရာတွင် စာပေလေ့လာရာ၌ ဝေဖန်ရေး၏ အရေးကြီးပုံကို လေ့လာသိရှိနိုင်ပါသည်။

၄။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်

(၁၉၉၅) ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် စာပေဂျာနယ်၊ အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၆)တွင် ဖော်ပြထားသော ဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးများမှ ဝေဖန်ရေးနည်းတို့ကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

၄.၁။ လူမှုရေးအခြေပြုဝေဖန်ရေး

လူမှုရေးအခြေပြုနည်းနှင့် ဝေဖန်ထားသည်ကို လူထုဒေါ်အမာ၏ “မကြိုက်တဲ့စကားလုံး အသုံးအနှုန်းများ” ဆောင်းပါးတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ မြန်မာစကားလုံးအသုံးအနှုန်းတို့ကို လွဲမှားစွာ အသုံးပြုပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ထားသော ဆောင်ပါးဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူသည် မြန်မာစကားလုံး အသုံးအနှုန်းတို့ လွဲမှားစွာအသုံးပြုနေသည်ကို ပြုပြင်စေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ဆောင်းပါး ၏အစတွင် မြန်မာစကားလုံးအသုံးအနှုန်းအသုံးပြုခြင်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်စပ် ပတ်သက်နေပုံကို ဖော်ပြထားသည်မှာ

မြန်မာစကားလုံးကို အလွဲလွဲအမှားမှား သုံးနေကြတယ်ဆိုရင် ပြင်ပေးဖို့ ဝတ္တရားလွဲမှား မှန်းသိသူတိုင်းမှာ တာဝန်ရှိတယ်လို့ထင်ပါတယ်။ ဒါမှကျွန်မတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဟာ တိုးတက်မှု ရှိမှာပါ။ အထူးသဖြင့် အကြားအမြင်များတဲ့ လူကြီးသူမတွေမှာ မြန်မာ့ လူနေမှုစနစ်အရ တာဝန်ရှိတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ (အမာ၊ ဒေါ်၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၃၉)

ဟူ၍ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် စကားလုံးအသုံး၏ အရေးကြီးပုံ၊ စကားလုံးအသုံး မှန်ကန်မှသာလျှင် လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုးတက်မည်ဟူ၍ တန်ဖိုး(Value)ကို ဦးစွာထုတ်ဖော်တင်ပြလိုက်သည်။ တစ်ဆက်တည်းပင် လွဲမှားစွာအသုံးပြုနေလျှင် တတ်သိသူတို့က ပြုပြင်ပေးရမည်ဟု နည်းလမ်းကိုပါ ထုတ်ဖော် တင်ပြထားသည်။ စာရေးသူသည် ဆောင်ပါး၏အစတွင်ပင် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဆက်စပ်ကာ လူမှုရေး အခြေပြုဝေဖန်ရေးကို အသုံးပြုဝေဖန်ထားသည်။

ထို့နောက် စာရေးသူသည် စကားလုံးအသုံးမှားယွင်းနေသည်ကို သာဓကနှစ်ခုနှင့် တင်ပြ ကာ စကားလုံးအသုံးပြုပုံ၏ အရေးပါပုံကို ဝေဖန်ထားသည်။ “တာသွားသည်”ဟူသော အသုံးနှင့် “စစ်ကြို” ဟူသော စကားလုံးနှစ်လုံးနှင့် သာဓကဆောင်ထားသည်။ လူငယ်တို့သည် “တာသွားသည်”ဟု အပြည့် အစုံမသုံးဘဲ “တာတယ်”ဟု သုံးကြသည်။ ထိုအသုံးနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ထားသည်မှာ **“စကားလုံး စုံစေ့အောင် မပြောဘဲ သိပ်တာတယ်လို့ ပြောလိုက်တော့ လိုရာအနက် မရောက်ရှိဘဲ တစ်နေရာကို ကျွမ်းပစ်သွားသလို အကြားခက်ကုန်ပါတော့တယ်။ အလွန်မှားယွင်းတဲ့ အနက်ထွက်စေပါတယ်။ “တာသွားတယ်”လို့ သုံးနှုန်းပါ။ ဒါမှ မှန်ပါတယ်။”(အမာ၊ ဒေါ်၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၃၉)**ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် စကားလုံးအသုံးမှားခြင်းသည် “လူငယ်” လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်ဟု ထုတ်ဖော် တင်ပြ ထားသည်။ စကားလုံးအသုံးမှားယွင်းစွာ အသုံးပြုခြင်းသည် လိုရာအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိဟု အကြောင်းပြချက်(Reason)ကို ထုတ်ဖော်တင်ပြနိုင်သည်။ ထိုသို့အကြောင်းပြချက်ကိုပါ ထုတ်ဖော်တင်ပြနိုင်သောကြောင့် စာဖတ်သူတို့ကို စကားလုံးအသုံးအမှန်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း လက်ခံ သိရှိစေသည်။

ဒုတိယစကားလုံးသည် Pre Warကို စစ်ကြိုဟု လွဲမှားစွာ အသုံးပြုပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန် ထားသည်။ ကြိုဟူသော အသုံးသည် ကောင်းသည့်နေရာတွင် အသုံးပြုသည်ကို စစ်ဟူသော မကောင်း သည့်နေရာတွင် အသုံးပြုခြင်းကြောင့် မသင့်လျော်ဟု အကြောင်းပြချက် (Reason)ပေး ကာ ဝေဖန်ထား သည်။ ထို့ကြောင့် စကားလုံးတို့၏ အနက်၊ နေရာတကျ မှန်ကန်စွာ အသုံးပြုနိုင်ခြင်း သဘောကို သိရှိ လာရသည်။

ထိုစကားလုံးကို အသုံးပြုသည်မှာ သတင်းစာလောကက စခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ခေတ်ကာလလူမှုအခြေအနေနှင့် ဆက်စပ်ဝေဖန်ပြထားသည်မှာ

မြန်မာသတင်းစာတွေမှာလည်း စစ်မဖြစ်ခင်ကာလနဲ့ စစ်ပြီးကာလဆိုတာက သုံးဖို့ အပူတပြင်းလိုလာမှာ။ လိုတဲ့အခါ သတင်းစာသမား ဆိုတာသိပ်ပြီး အချိန်ယူ စဉ်းစားနေ အားတာ မဟုတ်လေတော့ သူ့ခေါင်းထဲ ရုတ်တရက်ပေါ်လာတဲ့ စကားလုံးကို ဆွဲသုံး လိုက်တာ။ စစ်ကြိုခေတ်ဟာ ဒီလိုအရေးပေါ် အခြေအနေက ရုတ်တရက်ပေါ်လာတဲ့ စကားလုံး။ (အမာ၊ ဒေါ်၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၄၀)

ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ စကားလုံးအသုံးလွဲမှားစွာ အသုံးပြုပုံကို လူမှုရေးအခြေအနေနှင့် ဆက်စပ်တင်ပြ ဝေဖန်ပေးနိုင်သည်။ စာဖတ်သူတို့ကို တင်ပြလိုသည်ကို လက်ခံလာနိုင်စေရန် ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ် ကာ ဝေဖန်ပြနိုင်သည်။

စာရေးသူသည် စကားလုံးနှစ်လုံးအသုံးပြုပုံနှင့် ပတ်သက်၍ စံသတ်မှတ်ပေးထားသည်။ **“တာသွားတယ်”လို့ သုံးနှုန်းပါ။ ဒါမှ မှန်ပါတယ်။**”ဟုလည်းကောင်း၊ **“စစ်ကြိုဆိုတဲ့ စကားလုံးကို ရှောင်ကြဉ်လိုက်ကြပါစို့လို့ အကြံပြုတာပါ”** ဟုလည်းကောင်း စာဖတ်သူတို့ကို စကားလုံးအသုံး မှန်ကန်စွာ အသုံးပြုနိုင်စေရန် စံ(Norm) သတ်မှတ်လမ်းညွှန်ပေးနိုင်သည်။

လူထုဒေါ်အမာ၏ စကားလုံးအသုံးအနှုန်းများ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးသည် စကားလုံး အသုံးလွဲ မှားစွာ အသုံးပြုပုံနှင့် ပတ်သက်၍ဝေဖန်ထားသည်။ ဝေဖန်ရာတွင် စကားလုံး အသုံး မှန်ကန်စွာ အသုံး ပြုခြင်း၏တန်ဖိုးကို ဖော်ပြထားသည်။ ထို့နောက် အဘယ်ကြောင့် မှန်ကန်စွာအသုံးပြုသင့်ပုံကို စကား လုံးနှစ်ခုနှင့် သာဓကဆောင်ကာ အကြောင်းပြချက်ပေး ဝေဖန်ထားသည်။ နောက်ဆုံးတွင် စကားလုံး တို့ကို မည်ကဲ့သို့ အသုံးပြုရမည်ကို စံသတ်မှတ်ပေးထားသည်။ လူငယ်လူအဖွဲ့အစည်းနှင့် သတင်းစာ လောက လူအဖွဲ့အစည်းကို အခြေခံကာ ဝေဖန်ထားသည်။ လူမှုရေး အခြေပြုဝေဖန်ရေးကို အသုံးပြုပြီး စကားလုံးအသုံးပြုပုံကို တင်ပြဝေဖန်ရာတွင် VRNနည်းကို အသုံးပြုထားသည်။

ထို့ကြောင့် စာဖတ်သူတို့သည် စကားလုံးအသုံး လွဲမှားစွာ အသုံးပြုခြင်း၊ မှန်ကန်စွာ အသုံးပြု သင့်ပုံ၊ စကားလုံးအသုံးမှန်ကန်မှုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိပုံ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို တိုးတက်စေနိုင်ပုံတို့ကို သိရှိရပါသည်။ ထို့ပြင်စာရေးသူ၏ စာဖတ်သူကို လက်ခံနိုင်အောင် ဆိုလို ချက်ကို ရှင်းလင်းပေါ်လွင်စွာ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျဝေဖန်နိုင်ပါသည်။

၄၊ ၂။ အဆက်အစပ်ပြုဝေဖန်ရေး

ဒေါက်တာမတင်ဝင်းရေးသားထားသော “ကျွန်မရေးချင်တဲ့ ကလေးစာပေ” ဆောင်းပါးကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။ ကလေးများအတွက် အထောက်အကူပြုလိုသော ကလေးစာပေတို့ ပေါ်ပေါက်စေ လိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သည်။ ဆောင်းပါး၏အစတွင် စာရေးသူသည် ကလေးစာပေ၏အခြေ အနေကို ဖော်ပြထားသည်။ ကလေးစာပေတွင် ကလေးများနှင့် မဆက်စပ်သော အကြောင်းအရာများ ရေးသား ဖော်ပြထားသောကြောင့် အသိပညာဗဟုသုတ ပြည့်နေသလိုလို ဖြစ်လာတတ်ကြသည်။ ထိုအခါ ကလေး များ၏ ကလေးစာပေအပေါ် သက်ရောက်မှုကို “**အဲဒီတော့ တော်တော်တန်တန် စာအုပ်များဟာ သူတို့ကို ဆွဲဆောင်နိုင်ကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲသလို ဖြစ်နေတာဟာ စိတ်မကောင်းစရာပါပဲ**” (တင်ဝင်း၊ မ၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၁၁၄) ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ စာရေးသူသည် ကလေးစာပေ အခြေအနေကို ဖော်ပြကာ ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသည်။ ထို့နောက် “စိတ်မကောင်း” ဟု ခံစားချက်ကိုပါ ထုတ်ဖော် ပြလိုက်ရာ ကလေး စာပေကို တိုးတက်လိုသောဆန္ဒကို အထင်အရှားပေါ်လွင် လာရသည်။

ထို့နောက် ကလေးစာပေသည် မည်သို့သော စာပေအမျိုးအစား ဖြစ်သည်ကို ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ဤသည်မှာ

ကလေးစာပေဆိုတာက ကလေးများကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ပတ်သက်လို့ သိသင့်သိထိုက် နားလည်သင့် နားလည်ထိုက်တဲ့ အကြောင်းအရာများကို သိအောင် နားလည်အောင် ကူညီပေးရင်း သူတို့ရဲ့အာရုံခံစားမှုတွေကို ပိုမိုထက်မြက် လာအောင်၊ သူတို့ရဲ့ စုစမ်းလေ့လာမှုတွေကို ပိုမိုစနစ်ကျလာအောင် ကူညီပေးနိုင်တဲ့ စာပေမျိုး ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ (တင်ဝင်း၊ မ၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၁၁၄)

ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ကလေးစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်သုံးသပ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ကလေးစာပေ၏ သဘောသဘာဝကို ဖွင့်ဆိုရှင်းပြခြင်း(Interpretation) ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ကလေးစာပေ၏

သဘောသဘာဝကို နားလည်သဘောပေါက်လာစေကာ ဝေဖန်ရေးပြုလုပ်ရာတွင် စာဖတ်သူ လက်ခံလာစေရန် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သည်။

ထို့နောက်စာရေးသူတို့ ခေတ်ကာလ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ရှိသော ကလေးစာပေကို တင်ပြကာ နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ဝေဖန်ထားသည်။ ဤသည်ကို

ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်တုန်းကတော့ လူမှုအဖွဲ့အစည်းဟာ ပိုမိုကျစ်လျစ်ပါတယ်။ လူမှုရေးဘဝကလဲ အခုလောက် ပင်ပင်ပန်းပန်း လှုပ်ရှားစရာမလို သေးတဲ့ဘဝ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ကလေးသူငယ်များအနေနဲ့ သိသင့်သိထိုက်တဲ့ အချက်အလက်များကို သိနားလည်အောင် သင်ကြားပြသတဲ့အလုပ်ကို မိသားစုထဲက လူကြီးသူမများက အခါအားလျော်စွာ တာဝန်ယူပြီး သင်ပြလေ့ရှိကြပါတယ်။ (တင်ဝင်း၊ မ၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၁၁၄)

ဟူ၍ ရေးသားတင်ပြထားသည်။ စာရေးသူသည် ဝေဖန်သုံးသပ်မည့်အကြောင်းအရာကို တင်ပြ ဆွေးနွေးရာတွင် စာရေးသူကိုယ်တိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ခေတ်ကာလတွင်ရှိသည့် စာပေအခြေအနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်ထုတ်ဖော်တင်ပြထားသည်။ ခေတ်ကာလအခြေအနေတို့ကို ထည့်သွင်းဝေဖန်ထားခြင်းဖြင့် အဆက်အစပ်ပြုဝေဖန်ရေးနည်းကို အသုံးပြုထားသည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်ကာလတိုင်းတွင် ကလေးစာပေ၏ အရေးပါမှုမှာ ထင်ရှားလာရသည်။

စာရေးသူသည်ငယ်စဉ်က ကြုံတွေ့ရသောအဖြစ်အပျက်ကို တင်ပြကာ ကလေး စာပေ၏ အရေးကြီးပုံကို တင်ပြထားသည်။ “အဲဒီလို စာမျိုးကို ကလေးများအတွက် သက်သက်ရည်ရွယ်ပြီး ရေးတဲ့ စာအုပ်များထဲမှာ ဖတ်ချင်စဖွယ် ကြည့်ရှုချင်စဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးသင့်တယ်လို့ ကျွန်မ တွေးမိပါတယ်။” (တင်ဝင်း၊ မ၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၁၁၆) ဟူ၍ သုံးသပ် ဝေဖန်ထားသည်။ တွေးမိသည်ဟု အတွေးကို တင်ပြခြင်းထက် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ပြတ်ပြတ်သားသား သုံးသပ်ဝေဖန်သင့်သည်။ သို့မှသာ ကလေးစာပေ၏ အခန်းကဏ္ဍအရေးကြီးပုံမှာ ထင်ရှားလာပေမည်။

စာရေးသူသည် ကလေးစာပေ၏ အရေးကြီးပုံကို ဖွင့်ဆိုရှင်းပြပြီးနောက်တွင် ကလေးစာပေ၏ တန်ဖိုးကို ထုတ်ဖော်တင်ပြထားသည်။ ထိုသဘောကို

ကလေးဘဝကတည်းက ကလေးစာပေကတစ်ဆင့် သင်ပေးလိုက်နိုင်တဲ့ ပညာဗဟုသုတများ အများကြီးရှိနေပါတယ်။ ကလေးများအနေနဲ့ နှစ်လိုပျော်ရွှင်စွာ လေ့လာရင်းနဲ့ ကောင်းသောအသိ ကောင်းသောအတွေး ကောင်းသောအကျင့်ကလေးများ ရသွားနိုင်တယ်ဆိုရင် ကလေးစာပေဟာ အောင်မြင်တဲ့စာပေ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

(တင်ဝင်း၊ မ၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၁၁၆)

ဟူ၍ ကလေးစာပေ၏တန်ဖိုး(Value)နှင့် ရလဒ်အကျိုးကျေးဇူးကို ထုတ်ဖော်ဝေဖန်ထားသည်။ ထို့ကြောင့်စာဖတ်သူတို့အနေနှင့် ကလေးစာပေကို တန်ဖိုးထားမြှင့်တင်ပေးရမည် ဆိုသောအသိကို ရရှိစေပါသည်။

ဤဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးတွင် စာရေးသူသည် ခေတ်ကာလအခြေအနေများ၊ မိမိကိုယ်တိုင် အတွေ့အကြုံများနှင့် ဆက်စပ်ကာ Contextual ဝေဖန်ရေးကို အသုံးပြုဝေဖန်ထားသည်။ ထို့ပြင်

ကလေးစာပေကို ချဉ်းကပ်လေ့လာရာတွင် DIV နည်းကို အသုံးပြုထားသည်။ ဝေဖန်သုံးသပ်ရာတွင် ကလေးစာပေကို မြှင့်တင်ချင်လွန်းသော စာရေးသူ၏ခံစားချက်ကို တွေ့ရသည်။

မင်းသိုက်မွန်၏ “ဟင်းလင်းပြင်အသစ်တစ်ခု ကြွေကွဲမှု”ဆောင်းပါးကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် ကဗျာဆရာမောင်လူမိန်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသည်။ ကဗျာဆရာမောင်လူမိန် ၏အရည်အချင်းတို့ကို ထုတ်ဖော်တင်ပြလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆောင်းပါး၏အစတွင် ကဗျာဆရာ သေဆုံး သည့်သတင်းနှင့်စတင်ထားပြီး ကဗျာဆရာ၏ အရည်အသွေးကို ထုတ်ဖော်တင်ပြထားသည်။ “မိုးဝေ ကဗျာခေတ်မှာ ကဗျာအရေးနည်းသလောက် မော်ဒန်အဖြစ်ဆုံး ကဗျာဆရာ တစ်ယောက်ကို ညွှန်းပါ ဆိုလျှင် မောင်လူမိန်လည်း တစ်ယောက်အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ သူများတကာတွေ လေးလုံးစပ် ထဲမှာရေး နေတုန်း သူကလွတ်လပ်ကာရန်ကို ရေးနေပြီ။” (မင်းသိုက် မွန်၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၁၂၈) ဟူ၍ ရေးသား ဝေဖန်ထားသည်။ စာရေးသူသည် မောင်လူမိန်၏ မော်ဒန်ကဗျာဆရာပီသပုံ၊ သူများတကာနှင့် မတူ ထူးခြားသော အရည်အသွေးရှိပုံကို ထုတ်ဖော်ပြထားသည်။ စာရေးသူသည် ကဗျာဆရာ မောင်လူမိန်၏ ထူးခြားသောအရည်အသွေးကို ထုတ်ဖော်ပြခြင်းဖြင့် ဝေဖန်မှုကို စာဖတ်သူကို လက်ခံလာစေသည်။ စာရေးသူသည် တန်ဖိုး(Value)ကို ဦးစွာ ထုတ်ဖော်ကာ ဝေဖန်ပြထားသည်။

စာရေးသူသည် မောင်လူမိန်၏ဘဝကို ထုတ်ဖော်ပြထားသည်။ စကားပြော အေးသူဖြစ်ကြောင်း၊ စားဝတ်နေရေးကို အံ့ကျိတ်ဖြေရှင်းတတ်သူ ဖြစ်ကြောင်း၊ ခင်မင်သူပေါများကြောင်း၊ ဩဇာအမိန့် မပေးတတ်သူဖြစ်ကြောင်းစသော ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးကို ထုတ်ဖော်ထားသည်။ ထို့နောက် စာရေးသူ သည် မောင်လူမိန် အပေါ်ထားရှိသည့် ခံစားချက်အမြင်ကို “မောင်လူမိန်၏ ကဗျာများကို ကျွန်တော် ကြိုက်နှစ်သက်ခဲ့ပါသည်။”(မင်းသိုက်မွန်၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၁၂၉)ဟု ထုတ်ဖော်လိုက်သည်။ စာရေးသူသည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးကို လေးစားသည့်ခံစားချက်တို့ကို ဝေဖန်ရေးတွင် ရောယှက်တင်ပြ ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ခင်၍ စာပေတို့ကို နှစ်သက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်စေသည်။

သို့သော်လည်း စာရေးသူသည် ကဗျာဆရာ၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်ချင်းကို အဘယ်ကြောင့် ကြိုက်နှစ်သက်သည်ကို အကြောင်းပြချက်(Reason)ပေးကာ ဝေဖန်ထားပါသည်။ “ဟင်းလင်း ပြင်ရဲ့အမည်သစ်ကဗျာ”နှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ထားသည်မှာ

ကဗျာကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေးဖွဲ့သွားခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဆုံးမဩဝါဒကြော်ငြာ၊ ဆိုင်းဘုတ်ကြွေးကြော်သံ ကဗျာအမျိုးအစားများကို မောင်လူမိန် ရေးသားခဲ့သူ မဟုတ်။ အခုတော့သူသည် ဟင်းလင်းပြင်၏ အမည်သစ်သို့ ရောက်ရှိသွားလေပြီ။ တစ္ဆေသဘော ကြီးကို စီးသွားလေပြီ။ ကဗျာပြတင်းပေါက်မှ ပျံထွက်သွား လေပြီ။ သူနှင့်ကျွန်တော် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့သမျှ ကာလပတ်လုံး ကျွန်တော့်ကို အပြစ်တစ်ခွန်း ပြော၍မသွားပေ။ ကျွန်တော်က လေးလုံးစပ် လင်္ကာအဖွဲ့မျိုး ရေးတတ်နေသေးသည်ကိုး။

(မင်းသိုက် မွန်၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၁၂၉)

ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ကဗျာဆရာ၏ဘဝကို ထုတ်ဖော်တင်ပြနေသောကြောင့် စာရေးသူသည် အဆက်အစပ်ပြုဝေဖန်ရေးကို အသုံးပြုကာ ဝေဖန်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ခင်မင်

မှုများလွှမ်းမိုးကာ ဝေဖန်မှုကို အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေသည်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ဝေဖန်မှုကို အားနည်းသွားစေသည်။

စာရေးသူသည် မောင်လူမိန့်၏ ကဗျာတို့ကို အကြောင်းအရာပိုင်းရော၊ အရေးသားပိုင်းကပါ ဝေဖန်မှု ပြုလုပ်ထားသည်။ ဝေဖန်မှုကို ပြုလုပ်ရာတွင် ကဗျာဆရာ၏ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်၊ စိတ်ထားတို့ကို ဖော်ပြကာ ဆက်စပ်ဝေဖန်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာနှင့်ကဗျာဖန်တီးသူကို တွဲဖက်သိရှိလာရစေသည်။ စာရေးသူ၏ အဆက်အစပ်ပြုဝေဖန်နိုင်မှုကြောင့် စာပေနှင့် ဖန်တီးသူတို့၏ ဆက်စပ်နေမှုကို အထင်အရှားသိမြင်လာစေသည်။

“ပြောင်းလဲသူများ” ကဗျာနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ထားသည်မှာ **“အဟောင်းမကြိုက်၊ ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစေ့အသစ်ကြလေသူ၊ လူတို့၏ခြေရာလက်ရာစွမ်းအားကို ယုံကြည်သူ၊ ချွေးစီး လူသားကို ဆရာတင်သည့် မောင်လူမိန့်ဟု ကျွန်တော်တို့ နားလည်ခံစားရပါသည်။”** (မင်းသိုက်မွန်၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၁၃၁) ဟူ၍ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် ဝေဖန်မှုပြုလုပ်ရာတွင် “နားလည်ခံစားရ”ဟူသော အသုံးကို အသုံးပြုထားသောကြောင့် ဝေဖန်မှုကို အားနည်းသွားစေသည်။ ဝေဖန်မှုတွင် ဝေဖန်သူ၏ခံစားချက်တို့ ရောစွက်နေသည်။

စာရေးသူသည် မောင်လူမိန့်၏ကဗျာများကို ဝေဖန်ရာတွင် ပထမဦးစွာတန်ဖိုးတို့ကို ထုတ်ဖော်လိုက်သည်။ ထို့နောက် တန်ဖိုးရှိခြင်း၏ အကြောင်းပြချက်ကို ကဗျာသုံးပုဒ်ကို သာဓက ဆောင်ကာ အကြောင်းပြချက်ပြု၍ ဝေဖန်ထားသည်။ သို့သော် မောင်လူမိန့်၏ ကဗျာများကို စံသတ်မှတ် ပေးထားခြင်းမရှိပေ။ စာရေးသူ၏ ဝေဖန်ရေးတွင် ကဗျာဆရာ မောင်လူမိန့်၏ဘဝနှင့် ဆက်စပ်ကာဝေဖန်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလခံစားချက်များ ရောစွက်နေပြီး ဝေဖန်ရေးကို အားနည်းသွားစေသည်။

၄၊ ၃။ အတ္ထုပ္ပတ္တိအခြေခံဝေဖန်ရေး

မောင်မောင်အေး(စစ်ကိုင်း)၏ “သတိုးပီယ၏ ဘဝနှင့်စာပေ” ဆောင်းပါးကို လေ့လာ တင်ပြပါမည်။ ဆောင်းပါး၏အစတွင် စာရေးသူသည် သတိုးပီယ၏ဘဝနှင့် စာပေတန်ဖိုးကို ဖော်ထုတ်ပေးထားသည်။ ဤသည်မှာ **“သူရေးဖွဲ့ခဲ့သော “လှည်းယဉ်ထပ်ချဲ့”ကဗျာကလေးကို သိသူများသော်လည်း သူ၏ဘဝ နှင့်စာပေကိုကား သိသူအလွန်တရာ နည်းပါးလှသည်”** (မောင်အေး၊ မောင်၊ ၁၉၉၅၊ စာ ၁၃၂)ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် စာပေကိုလူသိများသော်လည်း ဘဝနှင့်စာပေကို တွဲဖက်သိရှိနိုင်မှုနည်းပါးသည်ဟူ၍ ဝေဖန်ပြထားသည်။

ထို့နောက် စာရေးသူသည် သတိုးပီယ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ထုတ်ဖော်တင်ပြလိုက်သည်။ သတိုးပီယ၏ကြီးပြင်းလာသော ခေတ်ကာလကို ထင်ဟပ်ပြထားသည်။ ဤသည်မှာ **“သတိုးပီယ လူဖြစ်ရသော အချိန်ကာလသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုလိုနီအရိပ်မည်းကြီး ကျရောက်နေသော အချိန်ကာလဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာယဉ်ကျေးမှုတစ်ခုဟုတ်ချင်း မှေးမှိန်ကာ ညှိုးနွမ်းလာနေသည်။ မြန်မာစာပေ ပညာရှင်တို့သည် စာပေပျောက်လျှင် လူမျိုးပါပျောက်မည်ကို စိုးရိမ် ပူပန်ခဲ့ကြလေသည်။ ယင်းတို့ထဲတွင် သတိုးပီယသည် ရှေ့တန်းကပါဝင်သူ ဖြစ်သည်။”** (၁၉၉၅၊ စာ ၁၃၃)ဟူ၍ ဝေဖန်ထားသည်။ ထို့ကြောင့်

သတိုးပီယသည် မြန်မာစာပေကို မပျောက်ပျက်စေ လိုသူတစ်ဦးဖြစ်သည်ကို ခေတ်ကာလနှင့် ဆက်စပ်ကာ ဝေဖန်ပြထားသည်။ ထိုသို့ ခေတ်ကာလနှင့် ဆက်စပ်ခြင်းဖြင့် ဝေဖန်မှုသည် ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ် မှုရှိစေသည်။

ဆက်လက်၍ သတိုးပီယ၏ ပါတော်မူကဗျာကိုလည်း ဝေဖန်ထားပါသည်။ ဤသည်မှာ **“သတိုးပီယ၏ ပါတော်မူခန်းကဗျာသည် ပန်းချီကားတစ်ချပ်ကို ကြည့်နေရသကဲ့သို့ ရင်ဝယ် တသိမ့်သိမ့် ခံစားမိသည်။ ပန်းချီစုတ်ချက် ပိုင်ပါပေသည်။ စာဖတ်ပရိသတ်၏နှလုံးသားကို ဆွဲကိုင်လှုပ်လိုက် သကဲ့သို့ဖြစ်သည်။”(၁၉၉၅၊ စာ ၁၃၃)** ဟူ၍ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် သတိုးပီယ၏စာကို ဝေဖန်ရာတွင် ကဗျာဖတ်ပြီး သူ၏ခံစားချက်တို့ကို ထုတ်ဖော်ပြောကြား နေသကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။ စာကောင်းလျှင် အဘယ်ကြောင့် ကောင်းရပါသည်ကို ထုတ်ဖော်ပြနိုင်မှု အားနည်းနေသည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးသူ၏ ဝေဖန်မှုသည် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှု အားနည်းသွားသည်။

ထို့နောက် လှည်းယဉ်ကဗျာနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ရာတွင်မူ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ပြတ်ပြတ် သားသား ဝေဖန်တင်ပြနိုင်သည်။ သတိုးပီယ၏ စာပေလက်ရာတန်ဖိုးကို အကဲဖြတ်နိုင်သည်။

ဆောင်းပါး၏ အဆုံးတွင် စာရေးသူသည် သတိုးပီယ၏စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ စံနှုန်းတစ်ခု သတ်မှတ်ပေးခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ **“ခေတ်စမ်းစာပေ၏ ရှေ့ပြေးဟုပင်ဆိုနိုင်ပါသည်။”(၁၉၉၅၊ စာ ၁၃၄)** ဟူ၍ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် သတိုးပီယ၏စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ရာတွင် ဘဝကိုအခြေခံ၍ ဝေဖန်ခဲ့သောကြောင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိအခြေခံဝေဖန်နည်းကို အသုံးပြုထားသည်။ ထို့နောက် စာပေကို ချဉ်းကပ်လေ့လာရာတွင် ဦးစွာ သတိုးပီယ၏ဘဝနှင့်စာပေ တန်ဖိုးကို ထုတ်ဖော်လိုက်သည်။ အကြောင်း ပြချက်တို့ကို ပါတော်မူကဗျာများ၊ လှည်းယဉ်ကဗျာတို့နှင့် သာဓကပြကာ တင်ပြထားသည်။ ဆောင်းပါး ၏အဆုံးတွင် သတိုးပီယ၏ စာပေနှင့်ပတ်သက်၍ ခေတ်စမ်းစာပေ၏ရှေ့ပြေးဟု စံနှုန်းကို ထုတ်ဖော် လိုက်သည်။ VRN နည်းကို အသုံးပြုကာ စာပေကိုချဉ်းကပ် လေ့လာဝေဖန်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးသူ၏ဝေဖန်ရေးသည် သတိုးပီယအပေါ်တွင် ဘက်လိုက်မှုနည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ စာ၏ ကောင်းခြင်းကို ထုတ်ဖော်ဝေဖန်ရာတွင် အဘယ်ကြောင့်ကောင်းသည်ကို ထုတ်ဖော်ဝေဖန်နိုင်မှု အားနည်းသည်။ ဤသည်မှာလည်း အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အခြေခံဝေဖန်နေသောကြောင့် အားနည်းသွားရခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော်စံနှုန်းတစ်ခုကို ပေါ်ထွက်လာအောင် ဝေဖန်နိုင်သည့် ဝေဖန်နိုင်မှုအစွမ်းကို တွေ့ရပါ သည်။

၄.၂၄။ အတွင်းဝေဖန်ရေး၊ ဝေဖန်ရေးသစ်(The New Criticism)

မောင်လေးတင့်ရေးသားသော “ဆရာခ၏ထားဝယ် ရာဇဝင်ပြဇာတ်”ကို လေ့လာတင်ပြသွားပါ မည်။ ဆရာခ၏ ထားဝယ်ရာဇဝင်ပြဇာတ်၏ အရည်အသွေးကို ထုတ်ဖော်တင်ပြလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆောင်းပါး၏အစတွင် ထားဝယ်ရာဇဝင်ပြဇာတ်စာအုပ်၏သက်တမ်း ကြာမြင့်နေပြီဖြစ်ပုံ၊ ပြဇာတ် ပါအကြောင်းအရာတို့ကို ဖော်ပြခြင်း(Description)ပြုလုပ်ထားသည်။ ယင်းစာအုပ်တွင် ထားဝယ်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်မြို့ ဟောင်းတို့တွင် အုပ်ချုပ်ခဲ့သော မြို့စားမြို့ဝန်ပေါင်း ရှစ်ဆယ်ကျော်ကို အမည် နှင့်တကွ ရာထူးသက်တမ်းကို ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးသူသည် **“ယင်း စာအုပ်ကလေး၏ ထူးခြားချက်**

တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။”(၁၉၉၅၊ စာ ၁၀၃) ဟု ဝေဖန် သုံးသပ်ထားသည်။ ထူးခြားခြင်းအချက်ကို ထုတ်ဖော်တင်ပြကာ ဝေဖန်သုံးသပ်နိုင်သည့် ဝေဖန်ရေး စွမ်းရည်ကို တွေ့ရသည်။

ထို့နောက် စာရေးသူသည် ထားဝယ်ရာဇဝင်ပြဇာတ်၏ ဇာတ်ဆောင်၊ဇာတ်နောက်ခံ၊ ဇာတ်လမ်း တို့ကိုဖော်ပြထားသည်။ ပြဇာတ်အရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်သုံးသပ်ပြထားသည်။ “ဤ ပြဇာတ်အရေးအသားမှာ ထိုခေတ်ကပြဇာတ် အရေးအသားပုံစံဖြစ်သည့် လင်္ကာစကားပြေ နှစ်ထွေရော အရေးအသားပင် ဖြစ်သော်လည်း ကဗျာလင်္ကာမမြောက်သော ကာရန်နဘေများကို တွေ့ရပါသည်။” (၁၉၉၅၊ စာ၁၀၄) ဟူ၍ဝေဖန်ထားသည်။ စာရေးသူသည် ပြဇာတ် အရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ ထိထိမိမိ ဝေဖန်သုံးသပ်နိုင်သည်။

စာရေးသူသည် ထိုခေတ်က ရုပ်သေးသဘင်၊ ဇာတ်သဘင်ကပြရန် ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ကွက် ဖန်တီးကြပြီး ဇာတ်ဝင်စကားပြောခန်းတို့ဖြင့် ဖန်တီးကြရာ “ထားဝယ်ရာဇဝင် ပြဇာတ်”တွင်လည်း ထိုကဲ့သို့သော ဇာတ်ကွက်မျိုးပါဝင်ကြောင်းကို ဥပမာသာဓကပြကာ ရှင်းလင်းဖွင့်ဆို (Interpretation) ခြင်းကို ပြုလုပ်ထားသည်။ ပြဇာတ်၏ အရေးအသားပိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ဤသည်မှာ “ပြဇာတ်ရေးသူက အလွမ်း တစ်လှည့် အသောတစ်လှည့် ရေးဖွဲ့ထားသည်ဟု ဆိုသော်လည်း တကယ်တမ်းတွင် အလွမ်းကပိုနေသည်။ ဒွေးချိုးနှင့်ငို၊ လေးချိုးနှင့်ငို၊ လေးကြောနှင့်ငို၊ လေးကြောနှင့် ထပ်ကွန်နှင့် စသည်ဖြင့် အငိုမျိုးစုံလှသည်။” (၁၉၉၅၊ စာ ၁၀၅) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “နတ်ပျက်နှင့် ကွာစိတို့၏ အတင်းကလိထိုးသော ပြက်လုံးနှင့် ချက်အောက်က မတက်သော ပြက်လုံး များကလည်း နေရာခပ်များ များယူထားသေးသည်။”(၁၉၉၅၊ စာ ၁၀၅)ဟူ၍လည်းကောင်း ဝေဖန်တင်ပြ ထားသည်။

စာရေးသူသည် ဝေဖန်ရာတွင် အကောင်းကိုသာမက အားနည်းချက်ကိုပါ ထုတ်ဖော်ဝေဖန် တင်ပြသွားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် စာတစ်ပုဒ်၏ကောင်းခြင်း၊ ဆိုးခြင်းများ အထင်အရှား ပေါ်လွင်လာရ သည်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ဝေဖန်နိုင်မှု အားကောင်းသည်။ ထိုသို့ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ဝေဖန်နိုင်မှသာ စာပေ အဆင့်အတန်း တိုးတက်မြင့်မားလာမည် ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် စာရေးသူသည် နောက်ခံ၊ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ထားသည်မှာ “စာရေးဆရာသည် ထားဝယ်မင်းဆက်(မြို့ဝန်)များစာရင်းကို ပြခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထားဝယ်ဒေသ ရှိ ဘုရားပုထိုးများ၏ သမိုင်းနှင့် ကျေးရွာအမည်များကို ဆက်စပ်၍ ဇာတ်လမ်းနှင့် လိုက်ဖက်အောင် ထည့်သွင်းထားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရာဇဝင်သဘောကို ပိုမိုသက်ရောက်စေ လိုပုံရပါသည်။” (၁၉၉၅၊ စာ ၁၀၆)ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ကောင်းသည့်အချက်ကို ထောက်ပြဝေဖန်ရာတွင်လည်း အချက်အလက် ခိုင်ခိုင်လုံလုံ ဝေဖန်တင်ပြနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကြောင်းကျိုးယုတ္တိရှိကာ လက်ခံနိုင်ဖွယ်ကောင်းသော ဝေဖန်ရေးပင် ဖြစ်သည်။

စာရေးသူသည် နောက်ဆုံးတွင် ထားဝယ်ရာဇဝင်ပြဇာတ်၏တန်ဖိုးကို ထုတ်ဖော်တင်ပြထား သည်။ “ကာလကပြဇာတ်ဖတ်ပရိသတ်နှင့် ဇာတ်ပွဲကြည့်ပရိသတ် အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးပရိသတ်များ မျက်ရည်စမ်းစမ်းဖြင့် ကြည့်ကြရမည့် ပြဇာတ်ဖြစ်သည်ဟု ရဲရဲကြီးဆိုလိုက်ချင်ပါသည်”(၁၉၉၅၊ စာ

၁၀၆) ဟူ၍ ဝေဖန်တင်ပြထားသည်။ စာရေးသူသည် သူ၏ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်ကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ထုတ်ဖော် တင်ပြနိုင်သည်။

ဤဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးတွင် “ထားဝယ်ရာဇဝင်ပြဇာတ်”၏ ပြဇာတ်အရေးအသား၊ ဖန်တီးပုံ တို့ကို အဓိကထား ဝေဖန်ထားသဖြင့် အတွင်းဝေဖန်ရေး၊ ဝေဖန်ရေးသစ်နည်းကို အသုံးပြုထားသည်။ စာပေကို ချဉ်းကပ်လေ့လာရာတွင် DIV နည်းကို အသုံးပြုထားသည်။ ထို့သို့ လေ့လာတင်ပြထားသော ကြောင့် “ထားဝယ်ရာဇဝင်ပြဇာတ်”၏ အားနည်းချက်၊ အားသာချက်တို့ကို ထင်ရှားပေါ်လွင်စွာ လေ့လာနိုင်လာသည်။ ထို့ပြင် စာရေးသူ၏ ကောင်းခြင်း၊ ဆိုးခြင်းကို သုံးသပ်ဝေဖန်နိုင်သည့် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် ဝေဖန်နိုင်မှုကို တွေ့ရပါသည်။

မောင်သာနိုး၏ “ရတုစာဆိုကြီးများ-၂” ဆောင်းပါးကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။ ရှင်မဟာသီလဝံသ ၏ ကလောင်အစွမ်းကို လေ့လာတင်ပြလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် ဆရာတော် သီလဝံသ၏ ရတုဖန်တီးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ထားသည်မှာ “ဆရာတော်သီလဝံသဟာ အခြားရဟန်းစာဆိုတွေ ထက်ကို လောကုတ္တရာ ဆန်တယ်။ သူရေးခဲ့တဲ့ ရတုအားလုံး တရားသံဝေဂနှင့် ဆက်နွယ်နေပြီး အချာပဝရချီ တောင်တွင်းမြို့ဖွဲ့ တစ်ပုဒ်ပဲ လောကီဘက်လုနေပါတယ်။” (၁၉၉၅၊ စာ ၁၃၅) ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် အကြောင်းအရာပိုင်း ဖန်တီးရေးဖွဲ့မှုနှင့် ပတ်သက်၍ သုံးသပ်ဝေဖန်ထား သည်။ လောကုတ္တရာဆန်သည်ဟူသော သုံးသပ်ချက်ကို ချမှတ်ပေးနိုင်သည်အထိ ဝေဖန်ထားသည်။ အကြောင်းပြချက်၊ သက်သေသာဓကကိုလည်း ထုတ်ဖော်တင်ပြကာ ဝေဖန်ပေး နိုင်သည်။

စာရေးသူက ဆရာတော်၏လေသည် တည်ကြည်ခုံညားသည့်အသွင်ကို ဆောင်သည်ဟု ဖော်ပြ ခြင်း(Description)ကို ပြုလုပ်ထားသည်။ ထို့နောက် ဝေဖန်ထားသည်ကို ခိုင်မာစေရန်သက်သေ အထောက်အထားနှင့် ဖွင့်ဆိုရှင်းပြထားသည်။ ဤသည်မှာ လုလင်လုံမတို့ သဘော သဘာဝပြောဆိုကြ တာကိုပဲရွယ်လူးခင်ညို သွေးကြဉ်းဆိုသော်၊ သံချိုခင်ဦး ပျံ့ပျူးသာယာ၊ ပြန်ပိမ့်နာလော့ ပမာထုံးစံ၊ စသည်ဖြင့် နွဲ့သံချွေသံမပါ ခုံခုံညားညားကြီး ဖွဲ့ထားတော့တယ်။ (၁၉၉၅၊ စာ ၁၃၅) ဟူ၍ ဝေဖန်ပြထား သည်။ စာရေးသူသည် ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ထူးခြားမှုကို ထုတ်ဖော်တင်ပြနိုင်သည်အထိ ဝေဖန်ပေးနိုင် သော စာဆို၏ဝေဖန်ရေးစွမ်းရည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

နေ့တိုင်းမှန်ချီရတုတွင် ဆရာတော်၏အရေးအဖွဲ့စွမ်းရည်နှင့် ပတ်သက်၍ “ဆရာတော်စကား လုံးတွေ ပိုင်နိုင်ပုံ၊ သူနေရာနဲ့သူ ရွေးချယ်သုံးတတ်ပုံ၊ စကားလုံးတွေ ထပ်တန်ထပ်၊ ဖြတ်တန် ဖြတ်ကာ မိမိဖော်ကျူးလိုတဲ့ ရုပ်ပုံ ဖော်ကျူးသွားပုံတို့ကို တွေ့ကြရတယ်။ အလွန်လှသလောက် ထိမိတဲ့နိမိတ်ပုံ များကိုလဲ ဆရာတော်ရဲ့ သံဝေဂကဗျာများမှာ တွေ့ရတယ်။”(၁၉၉၅၊ စာ ၁၃၆) ဟူ၍ဝေဖန်တင်ပြ ထားသည်။ ဝေဖန်ရေးဆရာသည် အရေးအဖွဲ့ပိုင်းကို ဝေဖန်ရာတွင် ထိထိမိမိဝေဖန်ပေးနိုင်သည်။ ဆရာတော်၏ အရေးအဖွဲ့စွမ်းရည်ကို ထင်ရှားလာအောင် ဝေဖန်သုံးသပ်နိုင်သည်။ ဝေဖန်ရာတွင်လည်း ဆရာတော်၏ထိမိပြောင်မြောက်သော ကဗျာအရေးအဖွဲ့ပိုင်းကို ဖော်ပြ၍ သက်သေအထောက်အထား ခိုင်စွာ ဖွင့်ဆိုရှင်းပြဝေဖန်ထားသည်။

“ဂါမဝါသီ”ချီအပိုဒ်နှင့် ပတ်သက်၍ စာရေးသူ၏ ဝေဖန်တင်ပြမှုမှာ “တစ်ကိုယ်တည်း တောရပ် မိုးကာ တရားကျင့်နေတဲ့သူတော်စင်ရဲ့ သရုပ်သဏ္ဌာန်ကို စကားလုံးတွေနဲ့ ဖန်ဆင်းပြထားပုံ ဟာထိမိလှ

တယ်။ စကားလုံးတွေထပ်ထားတာ သွက်လက်တဲ့ ၄-၂ကာရန်စနစ်ချည်း မှန် မှန်ယူထား တာတွေက သူတော်စင်ရဲ့ မြဲမြံတည်ကြည်ပုံ၊ နေ့စဉ်ရက်ဆက် ဒီဘဝချည့် တောက်လျှောက်နေရပုံကို ပေါ်လွင်စေ တယ်။” (၁၉၉၅၊ စာ ၁၃၇) ဟူ၍ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် အရေးအဖွဲ့ပိုင်းကို ဝေဖန်ရာတွင် ဆရာတော်၏အရေးအဖွဲ့ပိုင်းထိမိ ပြောင်မြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းပြချက်ကို ထုတ်ဖော်တင်ပြကာ ဝေဖန်ထားသည်။ ကြောင်းကျိုးယုတ္တိရှိရှိ ဝေဖန်သုံးသပ်နိုင်သည်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုရှိသော ဝေဖန်ရေး စွမ်းရည်ပင်ဖြစ်သည်။

ဆောင်းပါး၏အဆုံးတွင် “သံဝေဂရတုတို့ကြောင့်သာ မြန်မာဂန္ထဝင် ကဗျာလောကမှာ ကြီးမားတဲ့ စာဆိုတော်တစ်ဆူအဖြစ် ရပ်တည်နေတာ ဖြစ်တယ်။”(၁၉၉၅၊ စာ၁၃၇)ဟူ၍ တန်ဖိုးကိုထုတ်ဖော် တင်ပြရာတွင် အကြောင်းပြချက်ခိုင်လုံစွာ ထုတ်ဖော်ဝေဖန်ထားသည်။ စာရေးသူ၏ ဝေဖန်ရေးတွင် ထူးခြားမှုမှာ ဝေဖန်မှုတစ်ခုကို ပြုလုပ်ရာတွင် အကြောင်းပြချက်ပေးကာ ဝေဖန်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကဗျာ၏အတွင်းစာသားကိုသာ ဝေဖန်မှုပြုလုပ်ထားသောကြောင့် အတွင်းဝေဖန်ရေး၊ ဝေဖန် ရေးသစ်ကို အသုံးပြုထားသည်။ စာရေးသူသည် စာပေကိုလေ့လာရာတွင် DIV နည်းကို အသုံးပြုထား သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော်ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ရတုကဗျာတို့၏ အနှစ်သာရတို့ အထင်အရှား တွေ့ရှိလာရသည်။ တန်ဖိုးကို ထုတ်ဖော်ဝေဖန်ရာတွင် ကြောင်းကျိုးယုတ္တိခိုင်မာစွာ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ဝေဖန်နိုင်သည့် ဝေဖန်ရေးစွမ်းရည်ကို တွေ့ရပါသည်။

သုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းသည် (၁၉၉၅)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် စာပေဂျာနယ်၊ အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၆)တွင် ဖော်ပြထားသော ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ လူမှုရေးအခြေပြ ဝေဖန် ရေးနည်းကို လူထုဒေါ်အမာ၏ မကြိုက်တဲ့စကားအသုံးအနှုန်းများ ဆောင်းပါတွင် အသုံးပြုထားသည်။ ထို့သို့ လူမှုရေးကို အခြေပြဝေဖန်ထားသောကြောင့် စကားအသုံးပြုမှုသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအပေါ် မူတည်ပုံ၊ စကားသုံးမှန်ကန်စွာ အသုံးပြုခြင်းသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံး တာဝန်ရှိပုံကို ပေါ်လွင် လာစေသည်။ အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက်အောင် ဝေဖန်ထားနိုင်သည်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုရှိပြီး ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတို့ကို စာဖတ်သူကို သိရှိစေသည်။

အဆက်အစပ်ပြုဝေဖန်ရေးနည်းကို ဒေါက်တာမတင်ဝင်း၏ ကျွန်မရေးချင်တဲ့ကလေးစာပေနှင့် မင်းသိုက်မွန်၏ ဟင်းလင်ပြင်တစ်ခုကြေကွဲမှုဆောင်းပါးတွင် တွေ့ရသည်။ ဒေါက်တာမတင်ဝင်းသည် ကလေးစာပေကို ဝေဖန်ရာတွင် ဖြတ်သန်းခဲ့ရသော ငယ်ဘဝနှင့် ဆက်စပ်ကာ ဝေဖန်ထား သောကြောင့် ခေတ်အဆက်ဆက် ကလေးစာပေအခြေအနေမှာ ပေါ်လွင်လာရသည်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ဝေဖန်နိုင်ပြီး ကလေးစာပေ မြှင့်တင်ရမည့်အသိကိုပါ ပေးနိုင်သည်။ မင်းသိုက်မွန်သည် မောင်လူမှိန်၏ကဗျာကို ဝေဖန် ရာတွင် ကဗျာဆရာ၏ဘဝနှင့် ဆက်စပ်ကာ ဝေဖန်ထားသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးခင်မင်မှု၊ လေးစားမှုတို့ ရောစွက်သွားကာ ဝေဖန်ရေးကို အားနည်းသွားစေသည်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိအခြေပြုဝေဖန်ရေးကို မောင်မောင်အေး(စစ်ကိုင်း)၏ သတိုးပီယဘဝနှင့်စာဆောင်းပါးတွင်တွေ့ရသည်။ ဘဝအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖော်ပြထားသော်လည်း ဘက်လိုက်မှုနည်းပြီး ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်ကာ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျဝေဖန်နိုင်သည်။ အတွင်းဝေဖန်ရေး၊ ဝေဖန်ရေးသစ်ကို မောင်လေးတင့်၏ ဆရာခဏ်ထားဝယ်ရာဇဝင်ပြဇာတ်တွင် တွေ့ရသည်။ အားသာချက်၊ အားနည်းချက်ကို ထုတ်ဖော်ဝေဖန်နိုင်သည်။ ဝေဖန်ရေးသဘောပီသမှုရှိသည်။ မောင်သာနိုး၏ ရတုစာဆိုကြီးများ-၂တွင်လည်း အတွင်းဝေဖန်ရေး၊ ဝေဖန်ရေးသစ်ကို အသုံးပြုထားသည်။ ဆရာတော် ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ရတုစာပေလက်ရာကိုကောင်းစွာ ဝေဖန်အကဲဖြတ်နိုင်သည်။

ဝေဖန်သူတို့သည် စာပေတစ်ရပ်၊ အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို ဝေဖန်ခြင်းဖြင့် စာပေတန်ဖိုး၊ အကြောင်းအရာ၏တန်ဖိုးကို ပေါ်လွင်စေသည်။ လူထုဒေါ်အမာ၊ ဒေါက်တာမတင်ဝင်းတို့သည် ဝေဖန်ရာတွင် ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းအသိကိုပါ ပေးသွားနိုင်သည်။ ထိုသို့အကဲဖြတ်ဝေဖန်ခြင်းသည် စာပေအတွက်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် ပို၍အကျိုးဖြစ်စေသည်။ ထို့ကြောင့်ဝေဖန်အကဲဖြတ်ရာတွင် တန်ဖိုးကို ကြောင်းကျိုးယူတ္တိရှိရှိ၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ အကဲဖြတ်ရမည်သာမက စာဖတ်သူကို အသိရရှိနိုင်သည်အထိ ဝေဖန်ရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ဝေဖန်ရေးသည် စာပေအတွက်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အရေးကြီးသည်ကို လေ့လာသိရှိရပါသည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် (၁၉၉၅)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် စာပေဂျာနယ်၊ အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၆)တွင် ဖော်ပြထားသော ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများကို လေ့လာထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဝေဖန်ရေးကို လေ့လာလိုသူတို့အတွက် တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာအထိ အကျိုးသက်ရောက်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ဇေယျ၊ (၁၉၆၂)။ **မြန်မာ့မျက်ပွင့်စာစလေ့** ။ ရန်ကုန်၊ ထိန်ဝင်းစာပေ။
- ဇော်ဇော်အောင်၊ (၂၀၀၄)။ **ဇော်ဇော်အောင်ဖတ်စာ** ။ ရန်ကုန်၊ နှင်းဦးလွင်စာပေ။
- တာရာ၊ ဒဂုန်၊ (၂၀၀၄)။ **အလှပေဒ** ။ ရန်ကုန်၊ စစ်သည်တော်စာပေ။
- တာရာ၊ ဒဂုန်၊ (၂၀၁၅)။ **စာပေဝေဖန်ရေး** ။ ရန်ကုန်၊ နေရီရီစာအုပ်တိုက်။
- တင်ဝင်း၊ မ၊ ဒေါက်တာ၊ (၁၉၉၅)။ **ကျွန်မရေးချင်တဲ့ကလေးစာပေ** ။ စာပေဂျာနယ်၊ အမှတ်-၆၊ အတွဲ-၂၊ ၁၁၃-၁၁၆။
- တက်တိုး၊ (၁၉၈၆)။ **ဝေဖန်ရေးစာပေစာတမ်းများ(ပထမတွဲ)** ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။
- မင်းသိုက်မွန်၊ (၁၉၉၅)။ **ဟင်းလင်းပြင်အသစ်တစ်ခုကြော့ကွဲမှု** ။ စာပေဂျာနယ်၊ အမှတ်-၆၊ အတွဲ-၂၊ ၁၂၈-၁၃၁။
- မောင်အေး၊ မောင် (၁၉၉၅)။ **သတိုးပီယ၏ဘဝနှင့်စာပေ** ။ စာပေဂျာနယ်၊ အမှတ်-၆၊ အတွဲ-၂၊ ၁၃၂-၁၃၄။
- မြဇင်၊ (၁၉၈၆)။ **ဝေဖန်ရေးစာပေစာတမ်းများ(ပထမတွဲ)** ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။
- မြန်မာစာအဖွဲ့၊ (၂၀၀၈)။ **မြန်မာအဘိဓာန်** ။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်။
- လေးတင့်၊ မောင်၊ (၁၉၉၅)။ **ဆရာခဏ် ထားဝယ်ရာဇဝင်ပြဇာတ်** ။ စာပေဂျာနယ်၊ အမှတ်-၆၊ အတွဲ-၂၊ ၁၀၂-၁၀၆။
- သာနိုး၊ မောင်၊ (၁၉၉၅)။ **ရတုစာဆိုကြီးများ ၂** ။ စာပေဂျာနယ်၊ အမှတ်-၆၊ အတွဲ-၂၊ ၁၃၅-၁၃၇။

ဟိန်းလတ်၊ (၁၉၉၅)။ *ဟင်နရီဂျိမ်းစ်နှင့် သူ၏ဝတ္ထု*။ စာပေဂျာနယ်၊ အမှတ်-၆၊ အတွဲ-၂၊ ၁၅၉-၁၆၂။

အမာ၊ ဒေါ်၊ လူထု၊ (၁၉၉၅)။ *မကြိုက်တဲ့စကားလုံးအသုံးအနှုန်းများ*။ စာပေဂျာနယ်၊ အမှတ်-၆၊ အတွဲ-၂၊ ၃၉-၄၀။

အင်တာနက်အကိုး

[https:// dictionary.cambridge.org](https://dictionary.cambridge.org)

<https://www.masterclass.com/articles/literary-theory-explained>

နောက်ဆက်တွဲ

စဉ်	ကိုးကားသည့်ကောက်နုတ်ချက်များ	ကိုးကားသည့် စာမျက်နှာ
၁	the act of giving your opinion or judgment about the good or bad qualities of something or someone, especially books, films,etc.: https:// dictionary.cambridge.org	
၂	Literary criticism is the comparison, analysis, interpretation, and evaluation of works of literature. Literary criticism is necessarily an opinion, supported by evidence, relating to the theme, style, setting or historical or political context. Literary criticism may have a positive or negative bias and a study of an individual piece of literature or an author's body of work. (https://www.masterclass.com/articles/literary-theory-explained)	